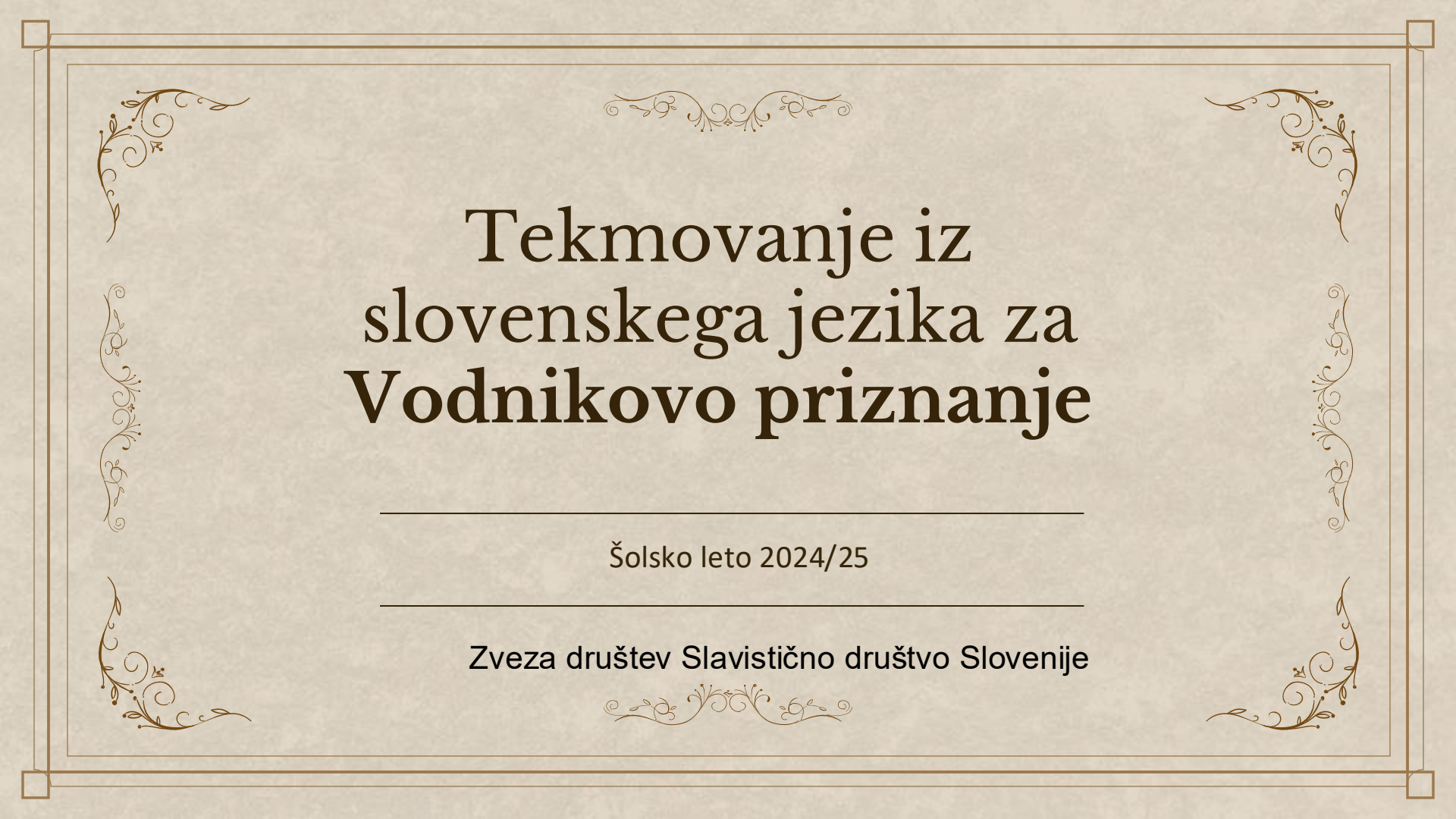
A decorative border with ornate floral and scrollwork patterns in a light brown color, framing the central text. The border consists of a double-line frame with decorative corner and side elements.

Tekmovanje iz slovenskega jezika za **Vodnikovo priznanje**

Šolsko leto 2024/25

Zveza društev Slavistično društvo Slovenije

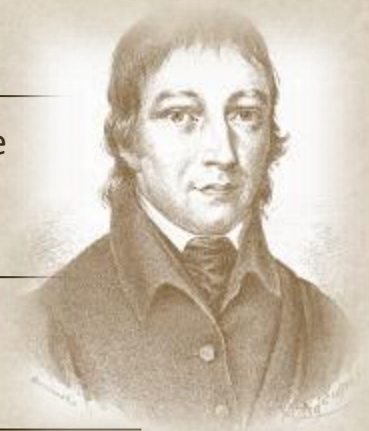
Zakaj novo tekmovanje v znanju slovenskega jezika?

Zakaj Vodnikovo priznanje?

Valentin Vodnik: pesnik, prevajalec, razsvetljenec,
jezikoslovec, učitelj, novinar in urednik ...

Cilji tekmovanja:

- krepi in poglobljati kritično jezikovno zmožnost tekmovalcev glede na aktualne vsebine učnega načrta;
- krepi bralno pismenost, sporazumevalno zmožnost in metajezikovno znanje;
- krepi jezikovno kulturno zavest (sociološki, psihološki in jezikovnosistemski vidik);
- spodbujati medpredmetno povezovanje (razvijanje bralne pismenosti ob raznovrstnih besedilih);
- ponuditi dodatne dejavnosti za nadarjene.

Organizator tekmovanja je Zveza društev Slavistično društvo Slovenije (ZdSdS).

Vodi in usmerja strokovna komisija, sestavljena iz članov ZdSdS, univerzitetnih in drugih strokovnjakov ter učiteljev praktikov.

Komisijo in predsednika tekmovalne komisije potrdi upravni odbor Slavističnega društva Slovenije.

Pravilnik tekmovanja:

<https://zdsds.si/wp-content/uploads/2024/06/Pravilnik.pdf>

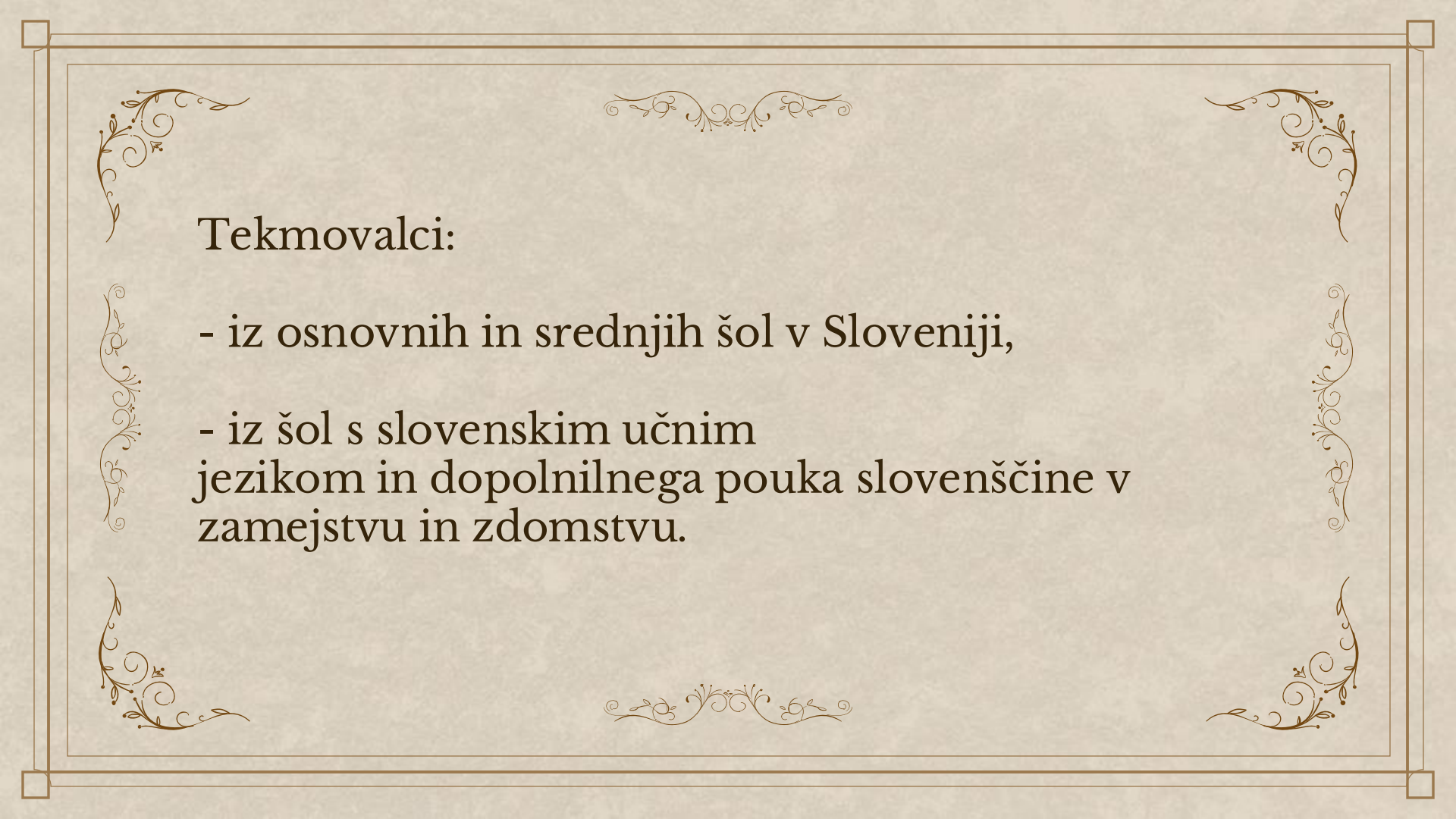
Tekmovanje vodi in usmerja strokovna komisija,
sestavljena iz članov ZdSdS, univerzitetnih in drugih
strokovnjakov ter učiteljev praktikov.

Delovna skupina za pripravo tekmovanja

Jožica Jožef Beg, Mia Hočevar, Petra Jordan,
Simona Klemenčič, Neža Kočnik, Mira Krajnc Ivič,
Boža Krakar Vogel, Vesna Mikolič, Hotimir Tivadar,
Jerica Vogel, Andreja Žele in Vesna Žnidar

A decorative border with ornate floral and scrollwork patterns in a light brown color, framing the central text area. The border consists of a double-line frame with decorative corner and mid-side elements.

Tekmovalci:

- iz osnovnih in srednjih šol v Sloveniji,
- iz šol s slovenskim učnim jezikom in dopolnilnega pouka slovenščine v zamejstvu in zdomstvu.

Tekmovalne naloge:

Naloge ter rešitve nalog s točkovnikom za **obe ravni pripravi državna tekmovalna komisija.**

Oblikovno-tehnična **prilagoditev tekmovalna gradiva za tekmovalce s posebnimi potrebami** – tekmovalec zaprosi na v razpisu predpisan način.

Termin za reševanje nalog je enoten.

Tekmovalne naloge morajo biti recenzirane. Recenzijo lahko opravijo tisti člani državne tekmovalne komisije, ki niso sodelovali pri pripravi nalog.

Koordinatorji oz. predsedniki tekmovalnih komisij hranijo izdelke do konca šolskega leta, nato pa zagotovijo uničenje le-teh.

Prva izvedba tekmovanja – poskusno

OSNOVNA ŠOLA

8. razred

SREDNJE POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE

SREDNJE STROKOVNO
IZOBRAŽEVANJE

GIMNAZIJA

3. letnik

Šolsko tekmovanje

3. december 2024

Državno tekmovanje

11. februar 2025

Tekmovanje poteka prek lastne aplikacije.

<https://zdsds.si/tekmovanje-v-slovenskem-jeziku/>

Vsebina poskusnega tekmovanja

- jezikovne zvrsti slovenskega jezika,
- zgodovina slovenskega jezika,
- jezikovne ravnine (glasoslovje in pravorečje, besedoslovje in besedotvorje, oblikoslovje, skladnja, besediloslovje),
- pravopis.

Šolsko tekmovanje (60 minut)

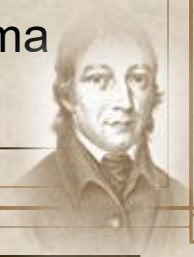
- tekmovanje iz znanja, ki se pričakuje **glede na učni načrt**
- OŠ: do vključno 7. razreda
- SŠ: do vključno 2. letnika (besedotvorje in skladnja le na ravni rabe)

Tekmovanje organizirajo šole. Učitelji mentorji ter organizatorji tekmovanja sodelujejo prostovoljno, njihovo delo se strokovno priznava (potrdilo Slavističnega društva v skladu s Pravilnikom o napredovanju zaposlenih v vzgoji in izobraževanju v nazive in dopolnili (Ur. list RS 54/2002)).

Iz pravilnika

- Šolska tekmovanja vodijo **šolske tekmovalne komisije**. Sestava in imenovanje šolske tekmovalne komisije je **v pristojnosti posamezne šole**. Komisijo sestavljajo **praviloma vsaj trije člani**. Člani komisije izvolijo predsednika komisije (koordinator je lahko hkrati predsednik komisije).
- Tekmovalne komisije so **odgovorne za tajnost nalog in rešitev do začetka reševanja nalog**.
- Prijavljeni so lahko le tisti **tekmovalci**, ki so podali **pisno soglasje**, da so lahko njihovi rezultati, doseženi na tekmovanju, javno objavljeni. Za mladoletne tekmovalce morajo ustrezno pisno soglasje dati starši oziroma zakoniti zastopniki.

Pravila šolskega tekmovanja

24. člen

Naloge šolske tekmovalne komisije

Šolska tekmovalna komisija ima naslednje naloge:

- na osnovi prijav na tekmovanje pripravi zadostno število tekmovalnih pol,
- pridobi pisna soglasja staršev o javni objavi dosežkov in jih hrani do konca šolskega leta;
- organizira tekmovanje,
- ovrednoti izdelke tekmovalcev,
- v informacijski strežnik vnese število doseženih točk po posameznih nalogah ali evidentira odsotne tekmovalce,
- reši morebitne pritožbe na način, kot je zapisano v tem pravilniku in navodilih za izvedbo tekmovanja,
- prijavi učitelja (ocenjevalca in nadzornika) v državno tekmovalno komisijo,
- določi vrstni red tekmovalcev po uspehu in ga razglasi,
- priskrbi morebitne nagrade tekmovalcem.

Pravila šolskega tekmovanja

25. člen

Naloge predsednika tekmovalne komisije

Predsednik šolske tekmovalne komisije:

- se z ravnateljem šole dogovori za nemoten potek tekmovanja ter poskrbi za fotokopiranje/natis tekmovalnih nalog in njihovo tajnost,
- pridobi sodelavce ocenjevalce,
- poskrbi za vpis tekmovalcev v zapisnik in objavo dosežkov,
- arhivira tekmovalno dokumentacijo,
- v primeru ugovora na oceno postopa v skladu s tem pravilnikom.

Tekmovalni red na ŠT - iz pravilnika, 16. do 21. člen

Reševanje v pisni obliki

Čas tekmovanja = 60 minut

Dovoljen pripomoček: nalivno pero/kemični svinčnik (Za učence in mladostnike s posebnimi potrebami se zagotovijo oblikovno-tehnične prilagoditve.)

Ustrezen prostor – brez soseda levo, desno

Šifre niso obvezne (v tem primeru: ime in priimek, razred)

Nadzor: priporočeno dva nadzorna učitelja

Pravila šolskega tekmovanja

26. člen

Čas za vrednotenje izdelkov

- Šolske tekmovalne komisije izdelke ovrednotijo, v informacijski strežnik vnesejo število doseženih točk oziroma odgovore po posameznih nalogah in objavijo neuradne rezultate najkasneje **v 7 delovnih dneh** po izvedenem tekmovanju. Uradni rezultati se objavijo najkasneje **14 delovnih dni po izvedenem tekmovanju**.
- Morebitni ugovor tekmovalci oddajo najkasneje **tri dni po objavi** neuradnih rezultatov. Tekmovalna komisija ugovor razreši **v petih dneh** od objave rezultatov

33. člen: Kriteriji za podeljevanje priznanj

- Na šolskem tekmovanju lahko osvoji **bronasto Vodnikovo priznanje** do 1/3 tekmovalcev iz posamezne tekmovalne skupine na šoli, razvrščenih po dosežku, pri čemer mora imeti **zadnji prejemnik vsaj 75 % možnih točk**. Če imajo tekmovalci izven 1/3 razvrščenih enak dosežek kot prejemnik z najmanj točkami v 1/3 tekmovalcev, prejmejo priznanje tudi ti tekmovalci.
- Priznanje lahko dodatno prejmejo še **vsii tekmovalci, ki so po svojih dosežkih v zgornji 1/5 vseh tekmovalcev v državi**. Ne glede na število udeležencev šolskega tekmovanja prvouvrščeni tekmovalec v vsaki tekmovalni skupini prejme priznanje, če je dosegel vsaj 75 % možnih točk.
- Na državno tekmovanje se bo lahko uvrstilo **največ 250 tekmovalcev iz posamezne skupine, ki izpolnjujejo zgornje pogoje**.

Državno tekmovanje (DT)

- Število podeljenih priznanj je odvisno od števila tekmovalcev:
 - število podeljenih zlatih priznanj: manjše od 60 % števila udeležencev DT;
 - število podeljenih srebrnih priznanj: manjše od 60 % števila udeležencev DT;
 - skupno število podeljenih zlatih in srebrnih priznanj pa manjše od 80 % števila udeležencev DT.
- Da tekmovalec na DT osvoji **srebrno priznanje** za uspeh na državnem tekmovanju, mora doseči **vsaj 75 % možnih točk**.
- Da tekmovalec na državnem tekmovanju osvoji **zlato priznanje** za uspeh na DT, mora doseči **vsaj 85 % možnih točk**.

Šolsko tekmovanje

Primeri nalog

Tekmovalne naloge ter rešitve nalog s točkovnikom za šolsko tekmovanje pripravi državna tekmovalna komisija za tekmovanje v znanju slovenščine.

Pred teboj je kratek odlomek iz mladinskega romana Dese Muck *Hči lune*. Zgodba govori o Lučki, ki se pred izzivi vsakdana pogosto zateka v domišljijjski svet. Svojo naklonjenost sošolcu Krištofu, samoljubnemu mlademu pesniku, izrazi takole:

Spoštovani!

Čutim se dolžno opozoriti Vas, da je Vaše dekletke primitivna, neizobražena spogledljivka in hinavka. Zdi se mi nedopustno, da bi polpismena koza, ki jo zanimajo le obleke, uničila največjega živečega slovenskega pesnika. Ker to ne bi bil prvi primer v naši (literarni) zgodovini, Vas rotim, da se ozrete okrog sebe. Gotovo je kje v vaši bližini drobna temnolaska, ki ne bo zatirala Vašega neizmerne talenta, temveč bo razumela Vašo genialnost, jo občudovala, vzpodbujala in Vam stala ob strani. S to prošnjo se obračam na Vas v imenu vsega slovenskega naroda!

Zimska roža

1. Lučka je besedi Vas in Vaše zapisala z veliko začetnico.

Zakaj se je tako odločila?

Odgovor: _____

2. Kateri besedi je zapisala v veliko začetnico (obkroži):

- a) zaimek in svojilni pridevnik
- b) samostalnik in zaimek
- c) dva zaimka
- d) samostalnik in svojilni pridevnik

3. Katero dvodelno ločilo najdeš v odlomku? Pojasni njegovo rabo.

Dvodelno ločilo v odlomku je _____.

Uporabljeno je, saj _____.

4. Kaj želi Lučka izraziti s podčrtanimi besedami?

... Vas rotim, da se ozrete okrog sebe.

Izraziti želi _____.

Gotovo je kje v vaši bližini drobna temnolaska, ki ne bo zatirala Vašega neizmernega talenta, temveč bo razumela Vašo genialnost, jo občudovala, vzpodbujala in Vam stala ob strani.

Izraziti želi _____.

V slovenskih osnovnih šolah se uči veliko število učencev iz drugih držav. V Slovenijo so se morali preseliti iz različnih razlogov. Ti učenci imajo večinoma težave z razumevanjem slovenščine, kar pomeni, da je njihova vključenost v oddelčno skupnost res zahteven zalogaj. Torej jim pomagajmo po naših najboljših močeh.

1. Izpiši stavčne člene:

- prislovno določilo kraja iz prve povedi: _____
- povedek iz druge povedi: _____
- predmet iz četrte povedi: _____

2. Četrto poved spremeni na dva načina tako, da spremeniš naklon glagola.

Popravi jezikovne napake v besedilu.

Koledarsko leto 2024 se bo vsak čas isteklo in misli ljudi se že vrtijo okoli tega, kako v svojem okolju narediti decemberski čas čim bolj praznični. Iz lokalov in trgovin prijetno zvenijo božične melodije, ki jih bodo ob bližajočem Silvestru nadomestili napevi, kateri bodo v ljudeh zbudili misli na novo letno praznovanje. Kmalu se bodo bile po nakupovalnih središčih pojavile stojnice, polne lepih okraskov in slatkih dobrot, katerim se skoraj ne bo bilo mogoče upreti.

Pri založbi eBesede so izdali knjigo Eve Hoffman *Lost in Translation* s podnaslovom *Življenje v drugem jeziku*. Hoffmanova se je rodila na Poljskem, s starši, ki so preživeli holokavst, se je pri trinajstih preselila v Kanado. V knjigi piše, kako se je morala počasi naučiti razmišljati v tujem jeziku. Kako hudo je, kadar ostaneš brez svojega jezika, novega pa še ne znaš. Ne moreš izraziti niti jeze, ki jo je najbolje zbrati v besede in zalučati v divji veter. »Toda brez te prezračujoče možnosti se vse to edinole lahko spet obrne navznoter, kjer se izgrajuje in vrtinči kot steber pare – v nemočen morilski gnev. Če terapija res temelji na govorjenju – zdravljenje z govorjenjem –, je mogoče nervoza bolezen negovorjenja.« Tudi ko se je prvič zaljubila v fanta iz Teksasa, se ni zaljubila le vanj, ampak tudi v njegovo drugačnost. Na koncu knjige ugotavlja, da se je zdaj, po vseh teh letih, v sebi pogovarjala le še v angleščini, da niti njeno otroštvo v njenih spominih ni več shranjeno v poljščini. Samo izgnanci so zares brezbožni, je rekel neki sodoben filozof. »Ker sem izkusila relativnost kulturnih pomenov na svoji koži, ne morem več nobenega pomena sprejeti kot dokončnega. Dvomim, da bom kdaj postala ideolog katerekoli filozofske smeri.«

Irena Štaudohar: Vsa ta življenja, Delo: Sobotna priloga, 27. 12. 2014.

Biografija o Eve Hoffman govori tudi o življenju v tuji državi. Presodite, ali so naslednje trditve o vlogi jezika pravilne ali napačne – slednje smiselno popravite.

- a) Prvi jezik Eve Hoffman je angleščina, saj se jo je v angleško govorečem okolju začela učiti že v otroških letih.

- b) V kanadski provinci je bil v angleški šoli njen drugi jezik francoščina.

- c) Ko je odrasla, je poljsko pozabila, zato je poljščina postala njen drugi jezik.

- č) Eve Hoffman je bila zamejka, zato je bila dvojezična.

1.3 Razložite še frazeme, povezane z jeziki.

- jezik mu teže kot namazan

- besedo mi je vzel z jezika

- Kolikor jezikov znaš, toliko veljaš.

A. Število beguncev v svetu se povečuje

Visoki komisariat Združenih narodov za begunce je 20. junij razglasil za svetovni dan beguncev. Zadnje poročilo Visokega komisariata Združenih narodov za begunce razkriva nekatere ključne statistične trende o beguncih, prosilcih za mednarodno zaščito, notranje razseljenih osebah in osebah brez državljanstva. Ugotavlja, da je bilo v svetu konec leta 2022 takih oseb več kot 108 milijonov, kar je 19,1 milijona več kot leto prej in predstavlja najvišji porast do sedaj. Povedano drugače, število beguncev je večje, kot je prebivalstvo Ekvadorja, Nizozemske ali Somalije. Tema dneva beguncev 2023 je »Upanje proč od doma«. Predstavljala naj bi okolje, v katerem so begunci vedno vključeni in se počutijo sprejeti. Integracija beguncev v lokalno okolje je najučinkovitejši način, da jih podpremo pri vzpostavitvi novega življenja v državi gostiteljici. (Prirejeno po: STA, Ljubljana, 19. 6. 2023)

1.1 Obkrožite črko pred pravilnimi trditvami.

- a) Tema besedila je vključevanje beguncev v lokalni prostor.
- b) Besedilo je objavljeno 19. junija na spletni strani Slovenske tiskovne agencije.
- č) Vir informacij za besedilo je poročilo enega od organov Združenih narodov.

1.3 V SSKJ imata besedi trend in integracija kvalifikator publ. (publicistično). Zamenjajte ju s slogovno nezaznamovano sopomenko.

trend _____

integracija _____

1.4 Poved *Zadnje poročilo Visokega komisariata Združenih narodov za begunce razkriva nekatere ključne statistične trende o beguncih, prosilcih za mednarodno zaščito, notranje razseljenih osebah in osebah brez državljanstva* je sestavljena iz glagola in dveh samostalniških besednih zvez. Na črto zapišite jedri besednih zvez.

3.2 Besedam v povedi *V sistemu tonemskega naglaševanja izkazuje nizki ton z naglasnim znamenjem* označite mesto naglasa.

V sistemu tonemskega naglaševanja izkazuje nizki ton.

- V povedi pojasnite razliko med jakostnim in tonemskim naglaševanjem.

3.3 Tujkama *lokacijski* in *inovacijski* pripišite domači sopomenki.

lokacijski _____

inovacijski _____

PRIMER 9

Vir 1: Slika: Beseda roža v različnih evropskih jezikih

1. Slika prikazuje zemljevid Evrope, na katerem so označene izgovorjave besede „roža“ v različnih evropskih državah.

Oglejte si sliko in odgovorite na vprašanja.

1. 1 Jezikovna poimenovanja so si v nekaterih predelih Evrope med seboj precej podobna. Utemelji, zakaj.

1. 2. Glede na zahteve zapišite, kako imenujemo besedo roža v posameznih jezikih. Pomagajte si z virom.

a. Tri poimenovanja v slovanski jezikovni skupini:

b. V katero jezikovno skupino sodijo naslednja poimenovanja:

Blüte _____ Fleur _____ Cvijet _____ Blomma _____

c. Ali na Britanskem otočju vsi uporabljajo enako besedo za poimenovanje roža? Utemeljite odgovor.

PRIMER 10 (samo DT: OŠ, SPI – mnenje z utemeljevanjem; SSI in GIM - komentar)

5. V slovenščini zadnja desetletja opažamo povečano uporabo angleških besed na vseh področjih življenja. Tudi v vsakdanjem sporazumevanju so se uveljavili angleški izrazi na področju turizma (*rent-a-car, glamping, last minute, hostel, B&B, wellness ...*), prehrane (*slow food, fast food, catering, toast, mafin, čips*), podjetništva (*tim, menedžer, tajming, mobing, start-up/zagonsko podjetje, coaching/kovčing ...*), tehnologije, družbenih omrežij in oglaševanja (*tvitati, guglati, e-mail, marketing, dizajn, podkast, bloger, vloger, hešteg/ključnik, newsletter/novičnik, lajkanje ...*), prostega časa (*goretaks, rafting, golf, kanu, zipline ...*) itn.

- Del javnosti je prepričan, da prevzemanje besed iz angleščine ogroža slovenščino. V 50–70 besedah trditev potrdite ali zavrnete.

Državno tekmovanje (90 minut)

- dodatna literatura, vezana na vsebino poskusnega tekmovanja: <https://zdsds.si teme-in-gradiva/>
-

- srebrno/zlato Vodnikovo priznanje
-

Zahvaljujemo se vam, da ste se odločili za sodelovanje na
tekmovanju za
Vodnikovo priznanje.

Zveza društev Slavistično društvo Slovenije